

Poziv za notifikacijo nasledstva avstrijske državne pogodbe – politična zloraba?

V imenu stotridesetih pobudnikov, ki državnemu zboru predlagamo, naj notificira nasledstvo Republike Slovenije po Jugoslaviji glede avstrijske državne pogodbe (ADP), protestiram zoper članek upokojenega diplomata Matjaža Kovačiča »Pozabljena zapuščina« v Delu, 30. maja 2015, kjer M. Kovačič poziva za notifikacijo nasledstva ADP označuje za zlorabo, za podžiganje notranjih političnih nasprotij. Takole je zapisal: »Ti pozivi še najbolj dišijo po zlorabi zunanjepolitične teme za potrebe podžiganja notranjih političnih nasprotij. Kaj takega je za vsako državo »faux pas«, torej nekaj kar njenim interesom in ugledu bolj škoduje kot koristi. Ponavadi se države temu izogibajo, upoštevaje spoznanje, da je enotna zunanja politika sestavni del nacionalnega interesa.«

Kje v našem pozivu je M. Kovačič našel podlago za svoje obtožbe? Ali to velja za naše stališče, da je notifikacija nasledstva ADP potrebna z državnopravnega

vidika, ker bo šele s tem aktom uresničena Temeljna ustavna listina o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije (TUL)? Ali to velja za stališče, da je ADP ena od najpomembnejših pogodb, h kateri je pristopila Jugoslavija, in da je šele z notifikacijo nasledstva ADP Sloveniji v odnosu do Avstrije zagotovljen enak položaj, kot ga je imela Jugoslavija? Ali to velja za ugotovitev, da so s to pogodbo (5. člen) obnovljene meje Avstrije iz leta 1938, in je torej z njo določena tudi meja z Jugoslavijo, ter da je določitev mej z mednarodno pogodbo primarnega pomena za vsako državo, torej tudi za Slovenijo kot naslednico Jugoslavije? Ali to velja za ugotovitev, da je Slovenija kot naslednica Jugoslavije upravičena, da uveljavlja svoj interes za uresničevanje vseh določb ADP. Poleg 5. člena so zanjo pomembne še druge določbe, med njimi 7. člen, v katerem so določene pravice slovenske in hrvaške manjšine v Avstriji, 19. člen, ki se nanaša na ureditev vojnih grobov in spomenikov, in drugi odstavek 27. člena, v katerem so določene

pravice Jugoslavije glede avstrijskega premoženja na ozemlju Jugoslavije?

Ali to velja za stališče, da bi Slovenija z aktom notifikacije nasledstva ADP morala reagirati na škandal, ki ga je na Dunaju povzročil predsednik avstrijskega parlamenta dr. Kohl, ko je slovensko parlamentarno delegacijo, ki se je želela pogovarjati o položaju slovenske manjšine v Avstriji na podlagi 7. člena ADP, zavrnil z argumentom, da Slovenija ni pravna naslednica Jugoslavije? Ali to velja za ugotovitev, da po obisku predsednika Republike Avstrije dr. Heinza Fischerja aprila 1911 v Ljubljani ni bilo več nobene ovire za notifikacijo nasledstva, ker je dr. Fischer poudaril, da bo Avstrija notifikacijo vzela na znanje in da se odnosi med državama ne bodo spremenili?

Ali to velja za ugotovitev, da z notifikacijo zavrremo stališče Avstrije, da Slovenija ni pravna naslednica Jugoslavije, ker bi se sicer odpovedali svoji državnopravni zgodovini? Ali to velja za predlog, da je potrebno proučiti politično odgovornost, zakaj notifikacija v

štiriindvajsetih letih po osamosvojitvi še ni izvršena?

Matjaž Kovačič tudi ni navedel niti enega argumenta, zakaj Slovenija v štiriindvajsetih letih po osamosvojitvi še ni notificirala nasledstva ADP. Niti z besedo ni omenil, da bi Izvršni svet v treh mesecih po sprejemu ustavnega zakona za izvedbo TUL moral Skupščini RS predložiti v notifikacijo nasledstva vse mednarodne pogodbe, ki jih je sklenila Jugoslavija in se nanašajo na Slovenijo. TUL je bila sprejeta 25. junija 1991. Namesto, da bi M. Kovačič, ki je takrat bil generalni sekretar MZZ, pojasnil, zakaj takrat ni bila ADP predložena v notifikacijo nasledstva, in povedal, kaj je on takrat storil v tej zvezi, nam po štiriindvajsetih letih pojasnjuje svoj odnos do nasledstva. Pravi, da je na nasledstvo ADP treba gledati »bolj pragmatično, da je za tak korak potrebno izbrati ustrezní trenutek, v katerem bomo natančno vedeli, kaj hočemo doseči, in bomo realno ocenili vse vidike tega bolj ali manj simbolnega postopka«. Za M. Kovačiča očitno v minulih štiriindvajsetih letih ni bilo takšnega

»ustreznega trenutka«. Ali bi na ustrezní trenutek morali čakati še nadaljnjih štiriindvajset let?

Skrb vzbujajoče pa je, da si nekdanji viden funkcionar na MZZ in diplomat postavlja vprašanje, ali bi notifikacija nasledstva ADP za Slovenijo pomenila kakršen koli kvalitativni napredek.

Ne samo, da ne vidi kvalitetnega napredka v tem, da bi si Slovenija z notifikacijo nasledstva zagotovila celovito urejene državne odnose z Avstrijo po drugi svetovni vojni, kakršne je zagotovila Jugoslavija kot zavezniška sila, ki je k ADP pristopila na podlagi prvega odstavka 37. člena, ampak namesto zahteve po takojšnji notifikaciji nasledstva razmišlja, da bi se o uresničevanju ADP morali najprej pogovarjati z Dunajem.

Ali nas ni na Dunaju februarja 2005 že dovolj ponižal dr. Kohl, ko je slovenski parlamentarni delegaciji zabrusil, da se nima kaj sklicevati na 7. člen ADP, ker Slovenija ni pravna naslednica Jugoslavije?

DR. IVAN KRISTAN
zaslužni profesor
Univerze v Ljubljani